

**CORIOLAN HORAȚIU OPREANU, VLAD
ANDREI LĂZĂRESCU,
*A Roman Frontier Marketplace at Porolissum in
the Light of Numismatic Evidence*, Ed. Mega,
Caiete Silvane, Cluj – Napoca, Zalău, 2015, 162
p. (cu 34 figuri, 4 tabele și 32 planșe).**

Începând cu anul 2015, Editura Mega în colaborare cu editura "Caiete Silvane" ne-a pus la dispoziție lucrarea intitulată *Porolissum-piață romană frontalieră în lumina descoperirilor numismatice*. Studiul s-a bucurat de

finanțarea oferită printr-un grant de către Autoritatea Națională Română pentru Cercetare Științifică în cadrul proiectului nr. PN-II-ID-PCE-2011-3-0158.

Structura lucrării este una inedită în comparație cu alte studii de profil din România, aceasta deschizându-se cu o listă a figurilor (p. 6), una a tabelor (p. 8) și o alta a planșelor (p. 9). Urmează apoi o listă a autorilor și colaboratorilor, în mare parte profesori și cercetători recunoscuți în mediul academic care provin de la Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj–Napoca, Institutul de

Arheologie și Istorie a Artei Cluj–Napoca, precum și de la Muzeul de Istorie și Artă Zalău (p. 11). De asemenea, un rol important în susținerea acestui demers științific l-a avut și Consiliul Județean Sălaj, care a conștientizat importanța valorificării moștenirii culturale și istorice care poate aduce importante beneficii economice comunității locale.

Mulțumiri sunt adresate în mod special prof. Alexander Bursche de la Institutul de Arheologie al Universității din Varșovia (p. 13), care a pus la dispoziția autorilor lucrării contribuțiile sale personale privitoare la descoperirile numismatice antice din lumea barbară.

Sumarul volumului este următorul: 1. Introducere (p. 17-20), care este precedată de un *Corpus Limitis Imperii Romani* (p. 14); 2. Noua strategie a lui Hadrian la nord de Dunăre. Frontiera de nord a Daciei Porolissensis (p. 21-27); 3. Contacte comerciale romano-barbare și apariția zonelor de interacțiune (p. 28-39); 4. Analiza noilor descoperiri monetare (p. 40-62); 5. Importanța economică a Porolissum-ului în lumina noilor cercetări (p. 63-71); 6. Comentarii numismatice și istorice (p. 72-77); 7. Catalogul monedelor (p. 78-133); Anexa 1. Analiza monedei nr. 129. Abordare tehnică (p. 134-135); Anexa 2. Despre proveniența fragmentelor de chihlimbar brut de la Porolissum (p. 136-139); Bibliografie (p. 140-162).

Atenția de care se bucură și astăzi vechea așezare romană de la Porolissum este pe deplin justificată dacă avem în vedere faptul, că în Antichitate ea a constituit unul dintre cele mai importante avanposturi de la frontiera de nord a Daciei. De altfel, importanța militară a zonei a determinat autoritățile romane să stabilească aici cartierul general al celui mai important sector de apărare aflat la extremitatea nordică a provinciei Dacia. Ulterior importanța așezării se regăsește și în numele dat de împăratul Hadrian noii provincii create aici, și anume Dacia Porolissensis.

Faptul că centrul de la Porolissum a avut un rol economic ridicat este un lucru deja documentat, mai ales că drumul roman care lega centrele urbane și militare din Dacia cu Dunărea ajungea până aici. Se pare că acest drum se continua în lumea barbară după ce în prealabil străbătea

punctul vamal descoperit pe cale arheologică la Porolissum. De altfel, importanța economică și comercială a Porolissumului este întărită și de prezența materialului ceramic de lux și al celui numismatic descoperit aici.

Pe baza noilor cercetări întreprinse autorii studiului consideră că, acele comunități barbare care locuiau la aproximativ 10-15 km de frontiera romană practicau o economie monetară limitată și utilizau emisiunile romane pentru comerț în cadrul piețelor frontaliere. Totodată, autorii evidențiază importanța zonei frontaliere ca fiind una în care interesele economice ale celor două lumi (romană și barbară) se suprapuneau. În acest context, frontiera romană nu mai reprezenta o barieră ci, dimpotrivă, o zonă de integrare economică.

Nu întâmplător s-a avansat ideea potrivit căreia la Porolissum, în punctul „*Sub Ferice*”, funcționa o piață frontieră exonerată de taxe vamale, unde printre mărfurile comercializate de barbari se puteau număra vite, poate și sclavi. Aceasta manieră de desfășurare a schimburilor comerciale dintre romani și barbari avea să conducă și la influența exercitată asupra așezărilor barbare, în sensul însușirii elementelor de cultură materială romană (un exemplu îl constituie producerea de către barbari a ceramicii romane ștampilate).

Ca o concluzie generală, autorii lucrării *A Roman Frontier Marketplace At Porolissum in the Light of Numismatic Evidence* pun accentul pe rolul jucat de piața frontieră de la Porolissum în prefacerile care vor marca evoluția ulterioară a lumii barbare în sensul modernizării treptate a acesteia sub impactul civilizator roman.

Documentarea serioasă, analiza bună a materialului numismatic, observațiile pertinente, bibliografia generoasă și anexele întocmite atent (planșe, hărți etc.) ne impun să considerăm o apariție binevenită studiul pe care îl recenzăm. De altfel, lucrarea de față reprezintă doar o parte din cercetarea întreprinsă în situl de la Porolissum, demers pe care autorii vor căuta să-l concretizeze în viitor sub forma unor studii monografice, care să prezinte comunității științifice rezultatele cercetării.

Tiberius D. Părpauță, Alina Bărlădeanu